ARENE

11.9.2025

Hallintovaliokunta

Arenen lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

HE 62/2025 vp

Arenen lausuu hallituksen esityksestä seuraavaa:

Pysyvä oleskelulupa annettava myös AMK-tutkinnon suorittaneille

Lausunnon pääkohdat:

- Ammattikorkeakoulututkinnot on otettava mukaan lain 56 c § piiriin eli poikkeuksena pysyvän oleskeluluvan saavien joukkoon.
- Lain perustelut osoittavat, ettei esityksen mukaiseen ja ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneita syrjivään kirjaukseen ole asiaperusteita.
- Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneista kansainvälisistä opiskelijoista noin kaksi kolmasosaa jää töihin tai jatkamaan opintojaan Suomeen.
- Ammattikorkeakoulut eivät voi lain toteutuessaan enää vastata opetus- ja kulttuuriministeriön asettamiin kansainvälistymistavoitteisiin.
- Hallitus perustelee 30 miljoonan euron rahoitusleikkausta ammattikorkeakouluilta sillä, että se velvoittaa korkeakoulut keräämään EU-ETAn -ulkopuolisilta opiskelijoilta kustannukset kattavat lukuvuosimaksut. Nyt tätä rahoituskanavaa vaikeutetaan perustavanlaatuisella tavalla, jos ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden mahdollisuutta työllistyä Suomeen heikennetään ulkomaalaislakiin esitetyillä muutoksilla.
- Vuonna 2024 ammattikorkeakoulut perivät EU-ETA-ulkopuolisilta opiskelijoilta noin 62,7 miljoonaa euroa lukuvuosimaksuja. Tämä rahoitus on merkittävä lisä ammattikorkeakoulujen rahoitukseen tilanteessa, jossa ammattikorkeatutkintoa kohden käytettävä valtion perusrahoitus on puoliintunut kymmenessä vuodessa.
- Hallituksen esitys tulee paitsi haittamaan Suomen talouskasvua, myös heikentämään kotimaisten opiskelijoiden koulutuksen laatua.

  Hallituksen esitys toisi poikkeuksia pysyvän oleskeluluvan saantiin edellyttävään kuuden vuoden oleskeluvaatimukseen. Tämän poikkeuksen saisivat hallituksen esityksen mukaan muut korkeakoulututkintonsa Suomessa suorittaneet, MUTTA EIVÄT ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet. Heiltä edellytettäisiin pysyvän oleskeluluvan saamiseksi käytännössä aina neljän vuoden mittaista oleskelua Suomessa määräaikaisella luvalla, sekä riittävää palkkatasoa (40 000 €/v).

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto
Arene ry
www.arene.fi

Arene vaatii, että ammattikorkeakoulututkinnon Suomessa suorittaneet on otettava mukaan lain 56 c §:n piiriin. Hallituksen esityksen epäloogisuutta ja yhdenvertaisuusongelmaa on arvosteltu poikkeuksellisen ankarasti lausuntopalautteessa juuri ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden kohtelusta.

Arene esittää, että ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet henkilöt voisivat saada pysyvän oleskeluluvan suoraan tutkinnon suorittamisen jälkeen, jos he ovat saavuttaneet lain edellyttämän riittävän suomen tai ruotsin kielen taidon. Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneista kansainvälisistä opiskelijoista noin kaksi kolmasosaa jää töihin tai jatkamaan opintojaan Suomeen. Hallituksen esitys vaikeuttaisi dramaattisesti kansainvälisten opiskelijoiden rekrytointia, mikä on täysin ristiriidassa hallituksen korkeakouluille asettamien tavoitteiden kanssa.

Hallituksen esitys on myös täysin sisäisesti ristiriitainen, mikä tulee hyvin esille esityksen perusteluissa. Perusteluissa todetaan, että ammattikorkeakouluista valmistuneet työllistyvät Suomeen paremmin kuin yliopistotutkinnon suorittaneet. Tästä huolimatta pysyvän oleskeluluvan saisivat automaattisesti yliopistossa kanditutkinnon suorittaneet, joiden tutkinnolla ei ole Suomessa työmarkkinarelevanssia, kuten esityksessäkin todetaan. Lisäksi ansaintarajan puuttuminen yliopistosta valmistuneilta, ja sen asettaminen absurdin korkeaksi ammattikorkeakouluista valmistuneille on osoitus syrjinnästä, ei Suomen edun mukaisesta säätelystä.

Oleskeluluvan epävarmuus on suuri este integroitumiselle valmistumisen jälkeen. Asiantuntijatehtäviin työllistyminen kasvaa erityisen paljon ensimmäisen kolmen vuoden aikana. Epävarmuus heikentää myös työnantajien sitoutumista työntekijään.

Esitys vaikeuttaisi maahan jäämistä opintonsa täysin itse maksaneilta. Hallituskauden aikana on säädetty laki, jonka mukaan korkeakoulujen on perittävä EU-ETA -alueen ulkopuolelta tulevilta opiskelukustannukset kattavat lukuvuosimaksut. Tällä – korkeampien maksujen mahdollistamisella – hallitus myös perusteli hallituskauden loppuun mennessä 30 miljoonaan nousevan leikkauksen ammattikorkeakouluilta.

Ammattikorkeakouluissa suoritettavien tutkinnon hinta on puolittunut kymmenessä vuodessa. Tämä on seurausta yhtäaikaisista rahoituksen leikkauksista ja kasvaneista tutkintotavoitteista. Istuva hallitus jatkaa linjaa: vuoteen 2028 mennessä ammattikorkeakoulujen pysyvä perusrahoitus laskee 54 miljoonaan euroa vuodessa. Vuoden 2028 pysyvä leikkaus vastaa ammattikorkeakoulujen rahoitusmallissa noin 3 800 vuosittaisen tutkinnon rahoitusta.

Ammattikorkeakoulut perivät vuonna 2024 EU-ETA-ulkopuolisilta opiskelijoilta noin 62,7 miljoonaa euroa lukukausimaksuja. Näillä rahoilla kustannetaan myös suomalaisten opiskelijoiden koulutusta. Hallituksen esitys tulee paitsi haittamaan Suomen talouskasvua, myös heikentämään suomalaisten opiskelijoiden koulutuksen laatua.

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto
Arene ry
www.arene.fi